

יא: אור לארבעה עשר פרק ראשון

פסחים

פ"א מ"י פ"א מהל' תמן
ומל' הלכה ע' סג' ל' ל' ל'
ע' ט"ש"פ א"ח"פ פ"י תמן
ט"פ ז'
פ"ב כ"י פ"ב פ"ב פ"ב פ"ב
ע"ה ע"ה ע"ה ט"ש"פ פ"ב פ"ב ל'
ק"פ ז'
פ"ב ע' ט' סג' ה':

פניני רש"י

אין (מקדרין)...מגנרלת
על כבוד ששית דקות...
(פסל ע"ג ד"ה מקדרין)
מקדרין...מגנרלת של
ע"ג...
(פסל ע"ג)

רבינו הגאון

ולרבי יהודה פי אמרין ארם
בחול על ממונו ור'
שרית ליה בחדא אתי למעבר
שואב...כיום ביום פ"ב פ"ב ר'
יהודה אומר אין מקדרין כיום
טוב מפני שערפה חבורה אבל
מקדרין וחמשים אמרין ארם
מקדרין אף אין מקדרין
והתרא מחר קידור קטנים
ועושין חבורה אחתון קרעין
גדולים ואין עושין חבורה פי
קידור כמו חולעין וכן רש"י
בגין איבא שמיטתן כבשי
הבחה ואת מפרדין הקטנים
מפני הבחה אלא בששית
חבורה בנה אהלא שאין
שולפין אותן כן השער אלא
בקושי אבל הפרדה הגדולים
נקראת קרעין והנה חז"ר ר'
יהודה הקרעין ולא (חז"ר)
(חשש) תמן שיה בחול על
ממונו כיון שחז"ר ה' הקרעין
שמו עישה...קידור ורבי
התם בני קידור ולא מתה
הבחה מנשיבת חושט והנה
אלה עשרה מנשיבת חושט והנה
בית לא נהר בני יתורה הקרעין
אמר קידור קידור נמי אסור
דבריה ליה לאורחא אבל וכן
בני חבור א' שרית ליה במקום
שאין עושין בו מום כיון שהיא
בחול על ממונו אתי למעבר
במקום שששין בו מום וחז"ן
נמי וחיילין בפניה ויהיה פת
היה נזר ר' יהודה קרעין
קידור ולא מיתילך דמי
גדוליה ונהו קטנים ולא נזר.
מ"ב ר' יהודה אומר אוכלין
כל ארבע ותולין כל
חמשי ושורפין בתחלת שש.
חז"ר ר' יהודה וילמא אתי
ליטעי כן שעה ורביית
לששית:

זה ידע בעיבורו של חדש. וה"ה דה"מ למימר זה ידע בחמשים של
חדש וזה לא ידע חדש שעבר חקר היה והקשה ריב"ז ומה אלו
דייקין כהני סהדי דמרייהו ידעי בעיבורו של חדש וה"ל עדות
מוכחשת ואין ניקוס וניקוטול מספיקא דהכי פריך בסמוך א"ע ג' דפ' ב'ן
סורר (פסח' ט). דייק מהכא דרובא
דאינשי עבדי דטעי בעיבורא דירחא
מ"מ מה נפסיד אס נקדק כהס וי"ל
דהא דייקין כהו שפיר כיון דשילי
להו בלחיה יוס וקמיכוני ליוס אהד
ש"מ שיה לא ידע ומ"מ שפיר מוכיח
בגן סורר (ט) מהכא דלולין כהר
רובא דניני נפשות דרובא טעי
בעיבורא דירחא דלי לא אולי' כהר
רובא כיון שיה אומר כהניס ויה אומר
כשגשה מיד ה"ל מוכחשין וכי הדך
מכוניס ליוס אהד ה"ל תורז ומגיד
מדע דהא אהד אומר כג' ואהד אומר
כה' עדותן בטלה אע"פ שמכוניס
ליוס אהד ולא אמרין דטעי כהני
עיבוריס דכתיבי עיבורי לא טעי
אינשי וחסנין להו תורז ומגיד:
אחד אומר בשתי שעות. ור"ת
למאי עדותן קיימת אילו
דייקין כהני סהדי הא דקאמר שמיס
תחילת שמיס וה"ל קודס הגן החמה
ועדותן בטלה כדאמר לקמן דתחילת
שעה שניה קודס הגן החמה הוא
מילין אהד ליוס עשה פרסה שכן
הני מ' מילין ומעלות השמש עד הגן
החמה מהלך ה' מילין כדאמר נמי
שהיה טמא (לקמן ג). וזה עולה לשעה
ומתלה וי"ל כשזו אומר קודס הגן
החמה וזה אומר לאהר הגן החמה
דמדקדקין בהגן לא טעי אינשי אבל
הני לא דקדקו אלא בשעות ואין בני
אהד בקיאים בשעות וסבורין שהשניה
תחילה אהר הגן החמה:
אלה

על ממונו אמרין אי שרית ליה במקום שאין
עושין בו מום אתי למעבר במקום שעושין
בו מום ורבנן כל שכן דאי לא שרית ליה
כלל אתי למעבר ומי אמרין לרבי יהודה
אדם בחול על ממונו (ה) התנן ר' יהודה אומר
אין (מקדרין) הבחמה ב"ט מפני שהוא
עושה חבורה אבל מקדרין וחכ"א אין
מקדרין אף אין מקדרין (ה) ותניא איהו קידור
ואיהו קרעין קידור קטני' ועושין חבור' קרעין
גדולים ואין עושין חבורה התם דאי שביק ל'
מירת אמרין אדם בחול על ממונו הכא אדם
שביק ל' צררא בעלמא הוא לא אמר' אדם
בחול על ממונו ור' יהודה מאי שנא גבי חמין
דגור (ו) ומאי שנא גבי קרעין דלא גזר לחם
בלחם מיחלף קידור בקרעין לא מיחלף:
מתני' (ז) ר"מ אומר אוכלים כל חמש ושורפין
בתחלת שש רבי יהודה אומר אוכלין
כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת
שש ועוד א"ר יהודה שתי חלות של תודה
פסולות מונחות על (ח) גב האיציטבא כל זמן
שמונחות כל העם אוכלין נטלה אחת תולין
לא אוכלין ולא שורפין נטלו שתיהן התחילו
כל העם שורפין (י) ר"ג אומר חולין נאכלין כל
ארבע ותרומה כל חמש ושורפין בתחלת
שש: **גב'** (י) תנן התם אחד אומר בשנים בחדש
ואחד אומר בשלושה (ב) עדותן קיימת שזה
יודע בעבורו של חדש וזה אינו יודע בעבורו
של חדש: אחד אומר בשלושה ואחד אומר
בה' עדותן בטלה אחד אומר בשתי שעות
ואחד אומר בשלש שעות עדותן קיימת ואחד אומר
בחמש עדותן בטלה (ג) דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר עדותן קיימת
אחד אומר בחמש ואחד בשבע עדותן בטלה שבחמש חמה
במורה ובשבע חמה במערב אמר אביי כשתמצא לומר לדברי רבי
מאיר אין אדם טועה ולא כלום לדברי רבי יהודה אדם טועה חצי שעה
לדברי רבי מאיר (ד) אין אדם טועה ולא כלום מעשה כי הוה במיפק תרתו ומעיל
תלת והא דקאמר שתיים בסוף שתיים והא דקאמר שלש בתחלת ששה
לדברי רבי יהודה אדם טועה חצי שעה מעשה כי הוה בפלגא דארבע והא
והא דקאמר שלש בסוף קטעי פלגא דשעתא ויהא דקאמר
חמש בתחלת חמש וקטעי פלגא דשעתא לאחוריה איכא דאמרי אמר אביי
כשתמצא לומר לדברי רבי מאיר אדם טועה משהו לדברי רבי יהודה אדם
טועה שעה ומשהו לדברי ר"מ אדם טועה משהו מעשה כי הוה או בסוף
שתיים הוה או בתחלת שלש וחד מינייהו טועה משהו לדברי רבי יהודה
אדם טועה שעה ומשהו מעשה כי הוה או בסוף שלש או בתחלת חמש

על ממונו. כהן זה כהול על הכומר שלא ימות: ב"ש. הואיל וזהו
הוא אי לא שרית ליה במקום שאינו עושה בו מום עובר על דברין
ועושה ושזו אין נזהר בין מקום מום לשלל במקום מום דקטור נהול
זוה: מקדרין. אטטרל"ד: מקדרין. דכפרשין בכלי ששניו נהול
ואינו עושה חבורה דחובל כבעלי
חיים אב מלאכה היא קתני מיהת
אלא מקדרין אלמא לא גזר מתוך
שאהד בחול אי שרית ליה קרעין
עבדי קידור לפי שטעין מכחיש את
הבחמה ומלערה: לא מוחלף. ורבנן
סברי מיחלף: **מתני'** ושושין
בתחלת שש. ואע"ג דכל שעה ששית
מדלארייתא שריא גזר רבנן עלה
דילמא טעי וסבור על השביעי' שהיא
ששית אבל אחמישי' לא טעי למימר על
השביעית שהיא חמשיית ומתוך: תולין
כל חמש. ואינו חולל דטעי וסבור על
שביעית שהיא חמשיית ומיניה לשרוף
אינו כריך ומאכיל לבהמה אבל ששית
אף כהנהא אסור מדרכין גזירה משום
שביעית: שתי חלות. של תמן: של
תודה פסולות. אגנרלה מפרס מאן
פסקיניה: חזו מונחות. ככל עבר פסק:
על גב האיציטבא. סטיו שהיה כהר
הבית ששס מתקלפין ויושנים בני
אהד והיו רוחין רוחן לסימן: נישלה
אחת מוח. בתחלת חמש כה שליט
בית דין ונטל לאחת: ותרומה לו
חמש. דלמור להפסיד קדשים ביום
כל זמן שיכול לאוכלן: ושושין בתחלת
שש. דהא ודאי רובא טעי בין שש
לשבע: **גב'** אחד אומר בשנים
בחדש. הגז זה את הנפש ואחד מן
העדים אומר כשגשה בחדש עדותן
קיימת ונית דין היו נזקקין לאתן
כשבע תקירות כלקמן וכיון דהאשו
שניהן לומר בשלשי או ברביעי
וכשדקדקס איזה יוס בחדש אמר זה
כשני וזה אמר בשלשי שניהן על יוס
אהד העידו אלה שיה ידע בעיבורו
של חודש שחודש שעבר מלא והאקבע
ר"ת כיוס שלשים ואחד וזה שאמר
כשנים בחדש ידע בו וזה שאמר שלשה
כסור שהאקבע החדש כיוס שלשים
והואיל ויש טועין ככן אע"פ שמזוין
אנו נחלק את עדותן כדי שמכטל
להליל את הנפש לכן צדינו כח לתקן:
עדותן בטלה. דנהא ליכא למטעי
וקרא כתיב (דברים יג) ודרכת וקצרת
והנה אמת נכון סתמא עדותן מכונות
ואי לא לא קטלינן והוא וכן פטורים
לאין עדים נהרגין אלה על ידי המה:
אחד אומר בשתי שעות בר עדותן
קיימת. דטועה אהד כהן: אחד
אומר בחמש ואחד אומר בשבע
עדותן בטלה. אפילו לרבי יהודה דכחמש חמה כמורחו של רקיע ויכול להכין על ידי הכל כשתתן ידו כנגד המורה הוא הכל ללד
מערב: ובשבע חמה במערב. והכל ללד מורה: כשתקדק דכדיהס ותעמוד על מכוט ממלא לדברי רבי מאיר
דמקיים עדות דב' וי' ומכטל של ג' ושל ה' אין אדם טועה ולא כלום ולדברי רבי יהודה דמקיים אף שלש וחמש אדם טועה חצי
שעה לרבי מאיר אין אדם טועה (א) כלום והטועה שקרן הוא והאי דמקיים רבי מאיר עדות של שמים ושלש משהו ששניהם העידו על
גזע אחד דמעשה כי הוה כמיפק תרתו ומעיל תלת צינאיה של שניה כשהשלישית נכנסת ושניהן קד העידו דהאי דאמר שמים בסוף
שניה קאמר והאי דקאמר כ' ולקמן פריך מי יודע שכוונתן לכך היתה דילמא האי דקאמר שמים בתחלת שמים קאמר ויש חילוק
ביניהן והואיל ולר"מ אין מולין כשעות הרי הן שקרנין: ולדברי רבי יהודה תולין בשעות חצי שעה. הילכך כי אמר האי בשלש והאי
כחמש עדותן קיימת דמעשה כי הוה כפלגא דלרבע כ' וזה אמר כסוף שלש וזה בתחלת חמש וכל אחד מהן טעה מן המעשה
חצי שעה ולקמיה פריך ליה היכי מהדרינן לררפי עדותן הוה לן למימר דהאי בתחלת ג' קאמר והאי בסוף חמש קאמר ויש חילוק
גדול ביניהן וכילי האי לא טעי ותחלק עדותן ונליל את הנפש: וחד מונייהו קא טעי משהו. אס כסוף שמים הוה האי דקאמר שלש
בתחלת שלש וקא טעי משהו ואי בתחלת שלש האי דקאמר שמים כסוף שמים וקא טעי משהו: לדברי רבי יהודה. המה הוא כסוף
שלש

הגהות

רש"י דיה כשתמצא
לומר. חצי שעה.
הס'ד:

תורה אור

רש"י או (נדבשת) וקצרת
ושאלת הישב והנה אמת
(בין) הקצרת נקצרת
התועבה הוהא קצרת:
(דברים ג' טו)

ניבול כולה שית. לאו דוקא כולה שית דהא לרין לשרוף
תוך שש: **ולא** לישנא דאדם טועה שעה ומשהו
ניבול עד סוף חמוש. אפי' טעה בשמי שעות היה יכול להקשות
ניבול עד סוף חמש שבתות חמה במזרח ובשבת חמה במערב:

בשית חמה כי קרנתא קאי.
הקשה ריב"ז לאזני

דלמר לר' יהודה דלמר אדם טועה
מאי שעה ותלינן הטעות בשניהן אם
כן אחד אומר כה' ואחד אומר בשבת
אמאי עדותן בטלה כיון דלון הכירא
בסתילת שש לו' נימא האי דקאלמר
ה' כסוף ה' והאי דקאלמר ו' בתחילת
ו' ועודא היה פלגא דסית וטעה
כל אחד מלי שבע וי"ל דהא דקאלמר
שית חמה כי קרנתא קאי וטעו בין
תחילת שש לו' היינו ממך לכלל מסור
אלו עדות מסורה לריון אי נמי הך
שיטת דקאלמר כי קרנתא קאי לית
ליה לנאזי:

אימתי שלא בשעת ביעור.
פירש הקונטרס של

בשעת ביעורו כשס ובשעת ביעורו
מכאן ואילך ופריך והאיל ובשעת
ביעורו השבתות ככל דבר ימתי עד
שבע וקשה לר"ת היכי ימתי עד
שבע לבערו הא אסקינן לעיל (ד' י:)
דגור ר' יהודה בשעת איסורו לבדוק
דלימא אחי למיכל מניה ועוד שעת
ביעורו דתמני' היינו כשס ועוד
דמונר' לר"ף ר' יהודה 'דמתן
בשיפה וטמר אמר שיעורו טעון
שריפה וכמו כן ממך ומסר'ת דשלל
בשעת ביעורו היינו אמר שש שרוב
העולם מנערינן כשס כתיקון חכמים
(ז) וטעם משום דליף מונר' והיינו
לאחר איסורו אבל בשעת ביעורו
היינו כשס כיון שאינה מנאה לבערו
אלא מנערינן השבתות ככל דבר
וכן אימא בירושלמי פרק כל שעה:

ארבע זמן סעודה לכל היא. לא
שיין האי טעמא אללא
לענין אכילה אבל לענין עדות לא:

תלמידי חכמים ששית מאכל כל אדם והאמר רב פפא רביעיית זמן סעודה
לכל היא אלא אפוך ירביעיית מאכל כל אדם חמישית מאכל פועלים
ששית מאכל תלמידי חכמים מכאן ואילך כזרק אבן לחמת אמר אביי
לא אמרן אלא דלא טעים מידי בצפרא אבל טעים מידי בצפרא לית
לן בה אמר רב אשי במחלוקת בעדות כן מחלוקת בחמין פשיטא היינו
הך דאמרינן הא קא משמע לן 'שינויי דשנינן שינויא הוא ולא תימא תנאי
היא 'אמר רב שימי בר אשי לא שנו אלא בשעות אבל אחד אומר קודם
הנין החמה ואחד אומר אחר הנין החמה עדותן במילה פשיטא אלא 'אחד
אומר קודם הנין החמה ואחד אומר בתוך הנין החמה עדותן במילה
הא נמי פשיטא מהו דתימא תרווייהו חדא מילתא קאמרי והא דקאמר

תמש לשבע כדקאמר תמש חמה במזרח כו' והאי דקאמר חולין כל חמש ר' יהודה לטעמייהו דלמר בלדך פירקין (א.א.) אין ביעור חמץ אללא
שריפה הילכך אסרו רבנן בצליהו כדי שיהא לו פנאי ללקט עלים צינתיים ואי שרית ליה כל חמש אינו נוכר אבל עכשיו דחלי ליה רמי אנפשה
ומדכך ללקט: אימתי. אני אומר אין ביעור חמץ אללא שריפה: שלא בשעת ביעורו. בתחילת שש וכל שש דלכתיב מדאורייתא שרי (א) אבל בשעת
ביעורו כשעת שהיא מזהרה מן התורה השבתות ככל דבר וטורח זה למה אם אין לו עלים ימתי עד שעת ביעורו ושיביתו ככל דבר: יום
הביעורין. שאין חמה זורחת ואין יכולין לבדוק בחמה: זמן סעודה לכל היא. והכל בקיאים בה: לודים ולכטים רעבתנים כן אללא סליסטיים
נעורין כל הלילה וישנים שחרית שעה ראשונה ואלכין בשניה: יורשין. לאו משום רעבתנות אללא הואיל ולא עמלו זו: במחלוקת. דרבי מאיר ור'
יהודה בעדות משום דלרבי יהודה טעמי אינשי טפי וכן לר' מאיר וכן לר' יהודה טעמי אינשי טפי וכן לר' מאיר וכן לר'
יהודה דלא מרחקי כולי טעמא דלדמך עדות למר שמי שעות ולמר שלש שעות(א): משום שינויא דשינוין. ממך לכל מסור דלא תימא תנאי
היא כי קשה לן ממני' דקנהדרין וממני' דהכא לא תימא תנאי היא אליבא דר' מאיר ור' יהודה דמנא דממני' סבר לר' מאיר אדם טועה
שעה אחת ולר' יהודה אדם טועה שמים ומנא דקנהדרין סבר לר"מ אדם טועה שמים ולר' יהודה שלש אללא ודאי כאחור מחלוקת של שש כן
הוא כלא אללא משום דממך לכל מסור הוא א"נ כי קשה לן לר' יהודה דלמר חמץ אין טעות בין חמש לשבע משום חמה והכא אמר טעו
לא תימא תנאי היא אללא כטעמו שש כן טעמו כלא אללא שהממך לכל מסור אי נמי משום יום המעטן: לא שנו. הך דקנהדרין
אללא שהעידו על השעות אבל האינאו כפייהם שש הנין החמה אין כלאן טעות אללא כוזב: בתוך הנין. כשמתחיל הנך:
הלכה

אלא בין יומא לליליא לא טעו אינשי. ולבמרחי יהיבין ליה רביעיית
חמישית ושסית ולבעל חמש יהיבין לקמיה רביעיית ושלשית ושניה
ולבמרחי שסית ואכתי הוא לן למיחב ליה אללא הא פריש רבי יהודה
כהדיא דבין חמש לשבע לא טעו שבחמש חמה במזרח ובשבת במערב
וכל הנך טעמא דיהיבין ליה ה"מ
לאזלוניהו ולמפטריניהו מקטלא אללא
מ"מ משעה כשהוא אחד מהן בלוחם
שעה לבדה ובשל אחרים מיד בטלה
העדות ואפי' לא הוא בטעות שלפניו
דהא כי אמרו ליה לבעל ג' שליטת
ורביעיית וחמישית עמנו היית והלאך
ולמר בשניה היה אללא שטעמיה הכי
נחלקה עדותן שאם בשניה היה
המעשה אין כלאן אללא עד אחד דהא
מזכירו למר בחמש וכן שנייה
לחמישית לא טעו: ניבול עד סוף
ששית. דהא מן התורה אינו אסור
אלא משעת שש ורבנן למה (א) הוא
דעבוד הרחקה במידי דלא טעו אינשי
בזה: עדות מסורה לריון. אין
אדם צא להעיד על הנפש אלא
כקי בשעות לפי שידע הוא שסופו
להדרש דלרישה ותקירה אבל ממך על
הכל מוטל ושאינו כקי בשעות טועה
בה: בחמש חמה במזרח ובשבת
במערב. וממך אינו אסור אללא כשעת
ואין טעות בין חמש לשבע: אי הכי
בשש נמי ניבול. דהא כשס עדיין לא
נפשה חמה לגד מערב אללא בלמנע
הרקיע ורביסיה תתמיה בראש כל
אדם ואין לו טעם לא כלאן ולא כלאן
אלא תתמיו: יומא. חמה: בי
קרנתא קאי. בלמנע הרקיע קרובה
לנעות למזרח וקרובה לנעות למערב
ואין עומדין עליה ולהכי נקט לישנא
דכי קרנתא ולא נקט כי מליעי
דדיוס קאי לפי שגלגל חמה שחמה
סובבת זו עגול הוא ודבר עגול אין
חילוק ארבע רוחות ניכר זו ומזרחו
מתעגל עד מאי דרומו ומאי לפוטו
ומיחוץ פלגי דיוס כסוף מזרח ורלס
מערב: מתחילת ארבע לא ניבול.
דהא טעי שש וחמש וארבע: ומשני
שמעי' ליה לרבי יהודה דלמר בין
חמש לשבע לא טעו וכ"ש ארבע:
עדות מסורה לריון. והילכך מודי
בה רבי יהודה דלא טעו בין חמש
לשבע אבל ממך לכל מסור וטעו מיחו
כולי האי לא טעו ואע"ג דטעו בין
תחילת שלש לסוף חמש דהיינו שלש
שעות לא טעו בין סוף ארבע לתחיל'
שבע לאסריניהו כד' משום שבע
אע"ג דליכא צייר משלש משום
דליכא היכירא בחמה: ורבא אמר.
טעמא דר' יהודה בחמך לאו משום
טעמא דהא דלא טעו אינשי בין

מסורה הש"ס
גמ' (א) שעת נג' ופ"ג
(ב) לקמן ט: מ: תמורה
(ג) שעת י: פ"ג
(ד) שעת י: פ"ג
(ה) שעת י: פ"ג
(ו) שעת י: פ"ג
(ז) שעת י: פ"ג
(ח) שעת י: פ"ג
(ט) שעת י: פ"ג
(י) שעת י: פ"ג

הנהרות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ניבול וכו'
למה ליה דעבוד:
(ב) ד"ה אימתי וכו'
מדאורייתא שרי ה"פ:
(ג) ד"ה מתחילת חמה
משום הר"ה:
(ד) תוס' ד"ה אימתי וכו'
חכמים ושעטם משום:
הנהרות
גמ' חמישית מאכל
ת"ח ששית מאכל
כ"א. כשכת הג' כתיבן
והא יומר מן:
(ה"פ)

לשון חכמים • לר"ם • סס אומה, ואובלי אדם הם ורעבתנים (פ"ג ופ"ד שם י:). • חמץ - טז:

בצח אמי מיה מהל' סת
מכרית הל' א':
צט ב ג מו' פ"ג טה'
מגינה הל' י:
ק ד מו' פ"ג טה' סת'
מקושטת הל' י:
קא ה' מו' פ"ג טה' סת'
קב ו (מ"י) פ"ג טה' סת' ית
ופ"ו טה' אסורי מצח הל'
(ד: ט):

רכינו הנחאל

אמר רבנו לא יעב כהן כר
ויחנ דאמר מחלוקת אם אבי
בכדי חסרון אבל יחי מבר
חסרון אפי' רבנן מר
שמרין אותו וכל שכן אבא
בפס' שאם יתאדו יפסדו
למדי וכבר פירשונו במי
בבבוקר באר היטב:
מגני ועוד אמר ר' יהודה
שתי הלוח' של תורה
פסולות כי האן הוא צ"ג
האשטבא אמר לוי רב יהודה
וכי להצניען הוא צריך שמרין
בתוך הבית תני על גב
האשטבא שיתו הכל במיטת
עליהן:

למה פסולות מפני שיש
בתלתי של תורה סתם
ליפקן אין מביאין תורה כגון
המצות ואילו בארבעה עשר
אין מביאין שבתין אצל התורה
נאכלת אלא ליום ולילה
ובארבעה עשר אין מביאין
לאכול אפילו כל יום כלו
מביאין אותו להפסול ליפקן
מקריבין ומביאין חלי ביום
שלשה עשר ומפני שהיו באות
התורה וכן נחלתה ופסולות.
והיא דר' יואב דאמר שבת
היא נחלתה ומביאין ששעשר
עליהן כגון ויחנ' לא יקרב
הדם וכד' דאמר שני דברים
המחריין וכן משיחה חריקה
שמחריין חלבים לנפוח
והבשר לאכול מועלין זה
כלא כל המכור פקדו האחד
כמהו כן הקדוש שחייב קרבן
מגילה ר' (מארי) (מ"א) הוא
התנא בבש' עשרת אין
מקריבין אלא בשחיטת כבוד
שחטן לטמן חרץ דמן (שאל)
לשמן קדש הלחם שחטן שלא
לשמן חרץ דמן שלא לשמן לא
קדש הלחם שחטן לשמן חרץ
דמן שלא לשמן הלחם קדוש
ואינו קדוש דברי ר' אלעזר
בר' שמעון אומר לעולם איני
קורש עד שיפשוט לשמן
וירוק דמן לשמן האומר אפי'
תיבא רבן אלעזר בר' שמעון
בין דקבליה לום ואשתתך
וסבר לה בר' שמעון אבהו
דאמר כל העומר לזרוק בזרוק
דמי:

משום ר' אלעזר אומר
כשירותו חזק כל זמן
שהיהוה מונחתה הכל אובליק
וכי תבא אבא שאלו אומר

בכדי חסרונו. פ"ה כדרך חסרונו של פירות וקשה לר"י א"כ
מ"ט דרשב"ג דלמחר מוכרין כב"ד ואור"י דמייירי דנחמך
בחדש אחד יותר ממה שחסרון עולה לחדש וקרי כדמי חסרון לפי
שעדיין לא נתחסרו יותר מכדי חסרון העולה בשנה כדמפר' בהמפקיד
(נ"ח מ.) לחטין ולאורזו משעה מלא
קצין לכור אבל אם נחסרו יותר ד"ה
מוכרין כב"ד:¹⁷

אמר רבא אמר רבי יהודה. לפי
שהיה רבו מוצקה קרי ל' ר':

אין מביאין תורה אדרת. פ"ה
ואתו לחם פורים ויואל לחולין
ויקח נדמים תודה אחרת או לחם
למדה אחרת ואין נראה כיון לחם
גופיה לא חיי למדה אחרת דמיס
נמי לא חיי למדה אחרת דמאי שנה
ובפרק התודה (מנחות פ.) אמר בהדיא
הפריש שעות ללחמי תודה ונימותרו
אין מביא כסן תודה אחרת אפי' צ"ג
לדמיס אסורים פריין שפיר
וניפרקיניהו דשמה תמלא תודה
שאלכה א"ג ניפרקיניהו כשה פרוטה
לכתמלה יכול לחלל שזה מנה על
פרוטה כשאין הפסד להקדש כדמוכח
בערכין (ד' טז.):

אלא לעולם שנשחט עליהן הובח.
אומר ריב"ז א' דהשתא הדך
זיה ממנה שאמר כשירותו היו דבי"ג
איירי שנשחט הובח כדלמך לעיל אין
מביאין תודה צ"ד והשתא מיפסלו
טפי שנשחט הדם וגם נפסלו צלינה
ולכן משערי דנשחט הדם שהטעם
הראשון שאמר רבי מניא מתוך שכן
מריכות נפסלת צלינה נראה לו
דוקא דליין יתכן דמפני ריבוי שלהן
לא יוכלו אוכלים הלל מותרין לגריס
ויבדולשמי רבי מניא גופיה משני
האי שיעורא דגרגס התם רבי מניא
אומר פסולות היו מפני שהיו
ממאריס להביא מודמיתין מפני
חמץ כשנזדוות ואי אפשר שלא ישפך
דמה של אחת מהן וכן נפסלות
מדקאמר מפני שממאריין משמע
דבי"ג מיירי דכולם היו מביאין:
שחטין שלא לשמן וזרוק דמן
שלא לשמן. נראה נזרק
דמן שלא לשמן לאו דוקא דהוא הדין
אם נזרק לשמן:

הלחם קדוש. בהתכלת (מנחות
ד' מז:): איכא מאן דאמר
קדוש מפוסם פדיוט ולא בעי למימר
שילא לחולין אלא תוספ פדיוט
ואינו יואל לחולין דאל"כ אחתי
תיקשי וליפרקיניהו:
ב העומר לזרוק בזרוק דמי.

וא"ת ורק דמן שלא לשמן נימא נמי כזרוק דמי ואמאי קאמר
רבי אלעזר ב"ר שמעון דליתו קדוש וי"ל כיון שערקן מלשמן גרע
מנשקן הדם ואיגליא מלחא דלא היו כזרוק בשעת קבלה וקשה
דבפרק המנחות והנסכים (מנחות קג.) אמר פיגל בזריקה מטמא
טומאה אוכלים לר"ש משום דכל העומד לזרוק כזרוק דמי ודוקא
לחלק בין פיגול לשלל לשמו וי"ל דלגביה גופיה דזבח חשיב כזרוק
אפי' דפיגול בזריקה אבל לגבי דברים המתקדשים עם הזבח כגון
לחם לא חשיב כזרוק כשעשה הזריקה שלא בהכשר:

בשירות היו. וא"ת מאחר דכשירות היו אמאי משהין אותן
עד שעת איסור וי"ל דהיינו (וכרשב"ג) דלמחר לעיל
(ד' יא:): תרומה כל משע ולחמי תודה כתרומה והיו נוטלים האחרונה
בסוף המש וכן משמע בירושלמי:

שתי
קדושים אלא בזיבתה מנחתה בפרק התכלת¹⁸: קדוש. ליפסל ביזא ושלל יפדה עוד: ואינו קדוש. ואינו יתיר באכילה ואף
על פי שהכשיר עמנו מותרין דקימא לן כל הזבחים שנזכרו שלא לשמן כשירין אלא שלא עלו לזבחים לשם חובה ומאי בפרק
שני דבינה (ד' כ:): ככשי עזרת שחטן שלא לשמן הדם זרק והבשר יאכל אינהו הוא דמתאכלי כשלמים בעלמא אבל לחם כיון
דככשים אין שמן עליהן דהא לא עלו לשם חובה אלא לשם שלמי נדבה עליהן מי ימיתו: באבוא. ככשי בפרק מרובה (ד' ש:):
העומר לזרוק. שאינו ממוכר אלא זריקה: בזרוק דמי. לחל עליו כל שם פסול קדשי קדשים אבל לאשחרוהו לא מישחרי עד דזיק:

בכדי חסרונו. כשאין נחמין אלא כדרך חסרון של פירות הקצוב
כב"מ בהמפקיד (ד' מ.) לחטין ולאורזו משעה מלא קצין לכור:
דקא פסידו למורי. שנאמרים צבחה: על גב האיציטבא. וכל
הכסא ממנו: וכי להצניעם הוא צריך. והלא למראה העין הם
נימנות שם: וגב האיציטבא. גב היה
בניו למעלה מפני הגמנים: פטיו
כפול היה. האילעטבא כפיב כפיב
מקפת ובחוך אותו הקף עוד אחר:
מתוך שהן מרובות. לחמי תודה
בשלשה עשר בניסן שכל מי שיש
לו להביא תודה כרגל מביאה בשלשה
עשר: נפסלות בלינה. לזקוקו של
י"ד לחמי תודה מ' הלוח' וי' מהן חמץ
שנא' (ויקרא ז') על הלוח' לחם חמץ:
אין מביאין קדשים לבית הפסול.

אין מביאין קרבן כיום שימטעט
זמן אכילתו שקבעה לו תורה וגמלא
כא לידו ומר וטודה נאכלת ליום
ולילה ואם יביאום צ"ד אינן נאכלות
של חמץ אלא עד שש שעות: וביולי
עלמא בי"ד מיייתי להו. כל מי שעלו
תודה מביאה צ"ג לפי שלא יקריבנה
למחר וכ"ש כפסח: נפסלות בלינה.
שאין להם אוכלין כל כך ומשום
דפסולות ועומדו' היו נימנין שם דאם
היו כשירות לא היו טמנין אותן שם
כדי לפסולן צדיס שמונחות שם עד
זמן הניעור ושפירות: בשירות היו.
כלמא אפילו לא היה להן פסול גדול
כלינה שאין כבד לשריפה אפי' מאחר
שאין להם מתקנה ליאכל ואפילו עד
עדיין טעוטה עיבור לורה יבנין
להו התם והיכי דמי כגון שלא נשחט
עליהן הזבח ויש להן קדושת דמיס
משוקדשו ואין להן היכר עד שימטע
עליהן הזבח וזרקו הדם דלחמי תודה
אין קדושת קדושת הגוף אלא
בשמיטת הזבח כדמניא מנחות על
לחם לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח
מלמד שאין הלחם קדוש אלא בזיבתה
התודה והאי קדוש קדושת הגוף
קאמר דהא משעה שאמר הכי (ע"ל)
למודעי' דהו עליהם שם הקדש אבל
אין קדושות ליפסל צלינה ובטבול יום
ואם נטמאו נפסל ויואלן לחולין עד
שימטע הזבח עליהן וכסס שהזבח
מקדשן כך בזריקת הדם נימנין הם
לאכילה ככשר התודה עלמו דהואיל
וחטיוין זה הכי היא כמות חריקה
הדם מתרת קדשים דכתיב ודם זבחין
ישפך והכר והבשר תאכל: אין מביא
תודה אדרת. על אותו לחם ופודין
אותו ויואל לחולין לחם גלל תודה
וכיון דהוקבע לזו פסול לאחרת אבל

הנהרות
רש"י ד"ה ואינו
קדוש. אלא שם שלמי
נרבה עליהן בר' מ"ל:
(ר"ט)
תורה אור
רש"י א' על הלוח' קחם
הפיו יקריב קרבנו על
זבח תורת שקטיו:
(ויקרא ז' ט')

ב' נעשייתם שיעיר עינים
אחד וְהִשְׁמַת וְשָׁעַר
קְדָשִׁים בְּיָד שֹׁרֵף לְזִבְחֵ
שְׁלָמִים: וְהָיָה בַּבָּתָּן
אֲחֵם עַל קָחֵם הַמְּבֹרָחִים
תְּנוּפֵה דָפְנֵי יְיָ עַל שְׂעִי
בְּכִשְׁתִּים קָדְשֵׁי יְהוָה לֵבִי
לְבָתָן:
(ויקרא ט' טז')

בכדי חסרונו. כשאין נחמין אלא כדרך חסרון של פירות הקצוב
כב"מ בהמפקיד (ד' מ.) לחטין ולאורזו משעה מלא קצין לכור:
דקא פסידו למורי. שנאמרים צבחה: על גב האיציטבא. וכל
הכסא ממנו: וכי להצניעם הוא צריך. והלא למראה העין הם
נימנות שם: וגב האיציטבא. גב היה
בניו למעלה מפני הגמנים: פטיו
כפול היה. האילעטבא כפיב כפיב
מקפת ובחוך אותו הקף עוד אחר:
מתוך שהן מרובות. לחמי תודה
בשלשה עשר בניסן שכל מי שיש
לו להביא תודה כרגל מביאה בשלשה
עשר: נפסלות בלינה. לזקוקו של
י"ד לחמי תודה מ' הלוח' וי' מהן חמץ
שנא' (ויקרא ז') על הלוח' לחם חמץ:
אין מביאין קדשים לבית הפסול.
אין מביאין קרבן כיום שימטעט
זמן אכילתו שקבעה לו תורה וגמלא
כא לידו ומר וטודה נאכלת ליום
ולילה ואם יביאום צ"ד אינן נאכלות
של חמץ אלא עד שש שעות: וביולי
עלמא בי"ד מיייתי להו. כל מי שעלו
תודה מביאה צ"ג לפי שלא יקריבנה
למחר וכ"ש כפסח: נפסלות בלינה.
שאין להם אוכלין כל כך ומשום
דפסולות ועומדו' היו נימנין שם דאם
היו כשירות לא היו טמנין אותן שם
כדי לפסולן צדיס שמונחות שם עד
זמן הניעור ושפירות: בשירות היו.
כלמא אפילו לא היה להן פסול גדול
כלינה שאין כבד לשריפה אפי' מאחר
שאין להם מתקנה ליאכל ואפילו עד
עדיין טעוטה עיבור לורה יבנין
להו התם והיכי דמי כגון שלא נשחט
עליהן הזבח ויש להן קדושת דמיס
משוקדשו ואין להן היכר עד שימטע
עליהן הזבח וזרקו הדם דלחמי תודה
אין קדושת קדושת הגוף אלא
בשמיטת הזבח כדמניא מנחות על
לחם לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח
מלמד שאין הלחם קדוש אלא בזיבתה
התודה והאי קדוש קדושת הגוף
קאמר דהא משעה שאמר הכי (ע"ל)
למודעי' דהו עליהם שם הקדש אבל
אין קדושות ליפסל צלינה ובטבול יום
ואם נטמאו נפסל ויואלן לחולין עד
שימטע הזבח עליהן וכסס שהזבח
מקדשן כך בזריקת הדם נימנין הם
לאכילה ככשר התודה עלמו דהואיל
וחטיוין זה הכי היא כמות חריקה
הדם מתרת קדשים דכתיב ודם זבחין
ישפך והכר והבשר תאכל: אין מביא
תודה אדרת. על אותו לחם ופודין
אותו ויואל לחולין לחם גלל תודה
וכיון דהוקבע לזו פסול לאחרת אבל

בכדי חסרונו. כשאין נחמין אלא כדרך חסרון של פירות הקצוב
כב"מ בהמפקיד (ד' מ.) לחטין ולאורזו משעה מלא קצין לכור:
דקא פסידו למורי. שנאמרים צבחה: על גב האיציטבא. וכל
הכסא ממנו: וכי להצניעם הוא צריך. והלא למראה העין הם
נימנות שם: וגב האיציטבא. גב היה
בניו למעלה מפני הגמנים: פטיו
כפול היה. האילעטבא כפיב כפיב
מקפת ובחוך אותו הקף עוד אחר:
מתוך שהן מרובות. לחמי תודה
בשלשה עשר בניסן שכל מי שיש
לו להביא תודה כרגל מביאה בשלשה
עשר: נפסלות בלינה. לזקוקו של
י"ד לחמי תודה מ' הלוח' וי' מהן חמץ
שנא' (ויקרא ז') על הלוח' לחם חמץ:
אין מביאין קדשים לבית הפסול.
אין מביאין קרבן כיום שימטעט
זמן אכילתו שקבעה לו תורה וגמלא
כא לידו ומר וטודה נאכלת ליום
ולילה ואם יביאום צ"ד אינן נאכלות
של חמץ אלא עד שש שעות: וביולי
עלמא בי"ד מיייתי להו. כל מי שעלו
תודה מביאה צ"ג לפי שלא יקריבנה
למחר וכ"ש כפסח: נפסלות בלינה.
שאין להם אוכלין כל כך ומשום
דפסולות ועומדו' היו נימנין שם דאם
היו כשירות לא היו טמנין אותן שם
כדי לפסולן צדיס שמונחות שם עד
זמן הניעור ושפירות: בשירות היו.
כלמא אפילו לא היה להן פסול גדול
כלינה שאין כבד לשריפה אפי' מאחר
שאין להם מתקנה ליאכל ואפילו עד
עדיין טעוטה עיבור לורה יבנין
להו התם והיכי דמי כגון שלא נשחט
עליהן הזבח ויש להן קדושת דמיס
משוקדשו ואין להן היכר עד שימטע
עליהן הזבח וזרקו הדם דלחמי תודה
אין קדושת קדושת הגוף אלא
בשמיטת הזבח כדמניא מנחות על
לחם לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח
מלמד שאין הלחם קדוש אלא בזיבתה
התודה והאי קדוש קדושת הגוף
קאמר דהא משעה שאמר הכי (ע"ל)
למודעי' דהו עליהם שם הקדש אבל
אין קדושות ליפסל צלינה ובטבול יום
ואם נטמאו נפסל ויואלן לחולין עד
שימטע הזבח עליהן וכסס שהזבח
מקדשן כך בזריקת הדם נימנין הם
לאכילה ככשר התודה עלמו דהואיל
וחטיוין זה הכי היא כמות חריקה
הדם מתרת קדשים דכתיב ודם זבחין
ישפך והכר והבשר תאכל: אין מביא
תודה אדרת. על אותו לחם ופודין
אותו ויואל לחולין לחם גלל תודה
וכיון דהוקבע לזו פסול לאחרת אבל

לשון חכמים • גלל - נמשך אחר, אכל (ב"מ ס"ח):
הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית והדפס ישירות מן התכונה
תלמוד בבלי ווילנא החדש - ה פסחים תלמוד בבלי. ש"ס ווילנא החדש. עמוד מס